

Sygn. akt VIII GC 135/12

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 29 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Protokolant: sekr.sądowy Monika Dobosz

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2013 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 162059,59 zł (sto sześćdziesiąt dwa tysiące pięćdziesiąt dziewięć złotych i pięćdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 73800 złotych od dnia 29 września 2011 roku,

- 6457,50 złotych od dnia 22 grudnia 2011 roku

- 81802,09 złotych od dnia 22 grudnia 2011 roku,

II. oddała powództwo w pozostałej części,

III. rozstrzyga, że koszty procesu w całości ponosi pozwana i pozostawia ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Sygn. akt VIII GC 135/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 lutego 2012 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wniosła o zasądzenie od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwoty 169 934,08 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot 73 800 zł od dnia 29 września 2011 r., 6 457,50 zł od dnia 22 grudnia 2011 r., 89 676,58 zł od dnia 22 grudnia 2011 r. oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 3617 zł.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że wykonywała jako podwykonawca na rzecz pozwanej roboty budowlane z zakresu instalacji wodno – kanalizacyjnych, CO, gazowych i wentylacyjnych, na podstawie ustnych ustaleń dokonanych z pozwaną. Zakres i wartość robót została szczegółowo określona w kosztorysach ofertowych sporządzonych przez powódkę i zaakceptowanych przez pozwaną. Powódka wykonała 90 % zleconych prac, a pozwana nie zgłaszała reklamacji co do wykonanych robót. Niezależnie od tego w trakcie prac wynikła konieczność wykonania robót dodatkowych o wartości 20 800,76 zł, nieobjętych kosztorysem ofertowym. Pozwana odmówiła

zapłaty wysuwając żądania dostarczenia dokumentów (obustronnie podpisanej umowy, protokołów odbioru), które są niemożliwe do spełnienia przez powódkę.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 3 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana w uzasadnieniu podniosła, że zawarła z powódką w maju 2011 r. umowę o roboty budowlane z zakresu kanalizacji sanitarnej zewnętrznej, instalacji wewnętrznych oraz instalacji CO a także kotłowni w budynkach leśniczówek Z. i G.. Zdaniem pozwanej powódka realizowała prace do września 2011 r. nie dotrzymując umownego terminu zakończenia i nie wykonując wszystkich prac objętych umową. Pozwana zarzuciła powódcę opuszczenie placu budowy bez uprzedzenia i bez żadnej podstawy. Prace kontynuował P. O., w związku z czym pozwana poniosła koszty wykonania zastępczego w kwocie 35 000 zł, co do których zgłosiła zarzut potrącenia. Jeśli chodzi zaś o kwestie odbioru robót to zwłokę w tym zakresie ponosi wyłącznie powód. Pozwana podniosła nadto, że powódka nie wykazała w żaden sposób wystąpienia robót dodatkowych oraz ich wartości, a także polecenia ich wykonania. Kosztorys robót dodatkowych zaś nie może być uznany za dowód prywatny bowiem brak na nim jakiegokolwiek podpisu. Odnosząc się do braku podpisania umowy pozwana podniosła, że od maja 2011 r. permanentnie domagała się jej podpisania, do potwierdzenia jej warunków nie doszło wyłącznie z winy powódki. Poza tym powódka dowolnie przerobiła pierwotny tekst umowy. Pozwana twierdziła nadto, że załączony wraz z pozwem kosztorys powykonawczy oraz protokół jednostronnego odbioru prac nie mogą zostać uznane za podstawę rozliczeń bowiem nie są to dokumenty, o których mowa w umowie. Z ostrożności procesowej pozwany zgłosił do potrącenia wierzytelności dochodzone pozwem z wierzytelnościami pozwanego wynikającymi z udokumentowanych kosztów wykonawstwa zastępczego, które pozwany określił na kwotę 35 000 złotych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka i pozwana prowadziły negocjacje odnośnie współpracy w przypadku uzyskania przez pozwaną zamówień na zadaniach inwestycyjnych polegających na przebudowie budynków mieszkalnych i gospodarczych leśniczówek Z. i G.. Po uzyskaniu przez pozwaną zamówienia publicznego w powyższym zakresie strony ustaliły, że powódka wykona, jako podwykonawca, na zlecenie pozwanej instalację kanalizacji sanitarnej zewnętrznej, instalacji sanitarnych wewnętrznych oraz instalacji CO i kotłowni.

Strony negocjowały warunki umowy i zamierzały zawrzeć umowę pisemną dotyczącą robót będących przedmiotem ustnych ustaleń. Sporządzone zostały pisemne projekty umowy jednak ostatecznie nie została ona podpisana przez obie strony.

Bezsporne, nadto: - projekty umowy nr (...) (k. 29 – 34, 35 - 37),

- zeznania świadka J. S. (k. 246).

Powódka wykonywała zlecone jej przez pozwaną prace, których zakres i wartość została określona w kosztorysach ofertowych sporządzonych przez powódkę i zaakceptowanych przez pozwaną,

Z kosztorysu ofertowego dotyczącego leśniczówki G. wynika, że powódka zobowiązana była do wykonania w nowo dobudowanym budynku tej leśniczówki roboty sanitarne takie jak: instalacja zewnętrzna kanalizacja sanitarna (przyłącze kanalizacyjne), instalacje wewnętrzne wodociągowe i wewnętrzne kanalizacyjne, instalacja wewnętrzna centralnego ogrzewania oraz instalacja technologiczna kotłowni wraz z kotłem. Wartość prac według tego kosztorysu określony został na kwotę 91 631,54 zł brutto.

Natomiast z kosztorysu ofertowego dotyczącego leśniczówki Z. wynika, że zakres robót powódki obejmował roboty w przebudowanym budynku tej leśniczówki takie jak: instalacja zewnętrzna kanalizacja sanitarna (przyłącze kanalizacyjne) w tym posadowienie przydomowego zbiornika ścieków (oczyszczalnia ścieków), instalacje wewnętrzne wodociągowe i wewnętrzne kanalizacyjne, instalacja wewnętrzna centralnego ogrzewania oraz instalacja

technologiczna kotłowni wraz z kotłem w budynku Z.. Wartość prac według tego kosztorysu określony został na kwotę 99 640,65 zł brutto.

Koszty zakupu materiałów i usług potrzebnych do realizacji zleconych prac ponosiła powódka.

Dowody: - kosztorys ofertowy dotyczący leśniczówki G. z dnia 4 kwietnia 2011 r. (k. 14 – 21),

- kosztorys ofertowy dotyczący leśniczówki Z. z dnia 4 kwietnia 2011 r. (k. 22 – 28),

- faktury VAT (k. 87 – 171),

- podsumowanie wartości faktur zakupu materiałów i usług na potrzeby prac w leśniczówkach G. i Z. (k. 177),

- zeznania świadka A. K. (k. 240 - 243),

- zeznania świadka P. O. (k. 244 – 255),

- zeznania świadka J. S. (k. 246 - 247).

Powyższe roboty wykonywane były na zlecenie powódki przez P. O. od maja 2011 r. do dnia 29 września 2011 roku.

Po wykonaniu części robót w leśniczówce G. w okresie lipca i sierpnia 2011 r. sporządzony został w dniu 5 września 2011 r. protokół odbioru wykonanych prac. Kierownik robót sanitarnych A. K. dokonał obmiaru robót i przekazał te dokumenty pozwanej otrzymując dokument przerobu wykonanych robót o wartości 60 000 zł. Na tej podstawie powódka wystawiła fakturę częściową nr (...)z dnia 21 września 2011 r. na kwotę 73 800 zł brutto.

Pozwana odesłała powyższą fakturę powódce domagając się nadesłania przez powódkę obustronnie podpisanej umowy, protokołu odbioru robót podpisany przez kierownika, kosztorysu powykonawczego na wykonane roboty. W piśmie z dnia 29 września 2011 r. powódka poinformowała, że żądania pozwanej są nieuzasadnione i niemożliwe do spełnienia bowiem powódka nie posiada egzemplarza umowy podpisanego przez pozwaną zwłaszcza, że negocjacje w tym względzie nie zostały zakończone, a nadto nie ma dostępu do dokumentacji umożliwiającej sporządzenie kosztorysu powykonawczego dla zafakturowanej części robót. Wobec tego ponownie powódka przesłała fakturę pozwanej.

Dowody: - protokół odbioru wykonanych robót (k. 38),

- faktura VAT (...) z dnia 21 września 2011 r. (k. 39),

- pismo pozwanej z dnia 26 września 2011 r. (k. 40),

- pismo powódki z dnia 29 września 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 41- 43),

- pismo z dnia 15 listopada 2011 r. (k. 213),

- pismo z dnia 20 listopada 2011 r. (k. 214),

- pismo powódki z dnia 14 grudnia 2011 r. (k. 215),

- zeznania świadka A. K. (k. 240 – 243),

- zeznania świadka J. S. (k. 246 – 248),

- zeznania świadka P. O. (k. 244 – 255)

Powódka pod koniec września 2011 r. przerwała prowadzone prace z uwagi na nierozliczone przez pozwaną należności i z tego też względu nie dokończyła wszystkich zleconych jej prac.

Pozwana wezwała powódkę do natychmiastowego podjęcia robót w leśniczówkach w celu terminowego zakończenia robót.

W piśmie z dnia 2 listopada 2011 r. powódka wobec braku reakcji pozwanej na pismo z dnia 29 września 2011 r. i brakiem płatności z tytułu faktury VAT (...) wezwała pozwaną ponownie do uregulowania należności. Jednocześnie wobec wykonania znaczącej części robót w leśniczówkach G. i Z. powódka wezwała pozwaną do dokonania wspólnego odbioru wykonanych robót w terminie 7 dni w celu ich rozliczenia.

Wobec braku reakcji ze strony pozwanej odnośnie płatności powódka dokonała w dniu 15 listopada 2011 r. jednostronnego odbioru robót wykonanych w leśniczówkach G. i Z., które podpisał kierownik robót A. K.. Pozwana nie zaakceptowała jednostronnych odbiorów i ponowiła prośbę o przesłanie podpisanej umowy oraz kosztorysu powykonawczego po otrzymaniu, których wyrazili gotowość przystąpienia do odbioru. W dalszej korespondencji powódka podtrzymała swoje stanowisko w zakresie rozliczenia, wskazując ponownie, że nie ma dostępu do protokołów obmiaru, które A. K. przekazał dla inspektora nadzoru przy udziale kierownika budowy J. S.. Wraz z pismem z dnia 14 grudnia 2011 r. powódka przesłała pozwanej podpisany przez prezesa powódki egzemplarz umowy dotyczący leśniczówki Z. oraz faktury częściowe nr (...) na kwotę 6 457,50 zł oraz nr (...) na kwotę 89 676,58 zł za wykonane roboty w budynku leśniczówki G. i Z..

W odpowiedzi na powyższe pismo pozwana poinformowała powódkę, że wszystkie roboty instalacyjne na leśniczówkach zostały zakończone i obiekty są już użytkowane. Powtórzyła, że z uwagi na nie otrzymanie obmiaru powykonawczego nie jest w stanie rozliczyć wykonanych przez powódkę prac. Jednocześnie wskazała, że przesłana wraz z pismem z dnia 14 grudnia 2011 r. umowa jest nie do przyjęcia z uwagi na określony termin zakończenia prac i odesłała faktury powódce.

W piśmie z dnia 5 stycznia 2012 r. powódka wskazała na potrzebę rozliczenia wykonanych przez nią robót skoro inwestycja została zakończona. Wraz z tym pismem powódka przesłała pozwanej sporządzone przez A. K. kosztorysy powykonawcze robót wykonanych w leśniczówce G. i Z.. Nadto ponownie wystawiła w dniu 5 stycznia 2012 r. za wykonane prace faktury VAT nr (...) na kwotę 89 676,58 zł oraz (...) na kwotę 6 457,50 zł. Jednocześnie wskazała, że nie miała wiedzy o zakończeniu robót ani o tym, że P. O. podjął się ich kontynuowania.

W odpowiedzi na powyższe pismo pozwana ponownie wezwała powódkę do przesłania podpisanej umowy oraz obmiaru i kosztorysu powykonawczego, jednocześnie odsyłając powyższe faktury. Wskazała nadto, że wbrew twierdzeniom powódki, miała ona wiedzę o sytuacji i terminach obowiązujących na budowie.

Dowody: - pismo pozwanej z dnia 21 września 2011 r. (k. 203),

- pismo z dnia 2 listopada 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 44 – 45),

- protokoły odbioru z dnia 15 listopada 2011 r. (k. 48 – 49),

- pismo z dnia 17 listopada 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 46 – 47),

- pismo z dnia 25 listopada 2011 r. (k. 50),

- pismo z dnia 30 listopada 2011 r. (k. 51),

- pismo z dnia 2 grudnia 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 52 – 53),

- pismo pozwanej z dnia 7 grudnia 2011 r. (k. 212),

- pismo z dnia 6 grudnia 2011 r. (k. 54),
- pismo z dnia 7 grudnia 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 55 – 56),
- pismo z dnia 14 grudnia 2011 r. wraz z dowodem nadania i odbioru (k. 57 – 58),
- pismo powódki do P. O. z dnia 14 grudnia 2011 r. (k. 215),
- faktura VAT (...) (k. 59),
- faktura VAT (...) (k. 60),
- umowa nr (...) r. (k. 61 – 66),
- pismo z dnia 21 grudnia 2011 r. (k. 67- 68),
- pismo z dnia 5 stycznia 2012 r. (k. 69),
- faktury VAT nr (...) (k. 70,183),
- pismo pozwanej z dnia 11 stycznia 2012 r. (k. 85 – 86),
- kosztorys powykonawczy leśniczówki G. (k. 71 – 77),
- kosztorys powykonawczy leśniczówki Z. (k. 78 – 84),
- zeznania świadka A. K. (k. 240 – 243),
- zeznania świadka P. O. (k. 244 – 245),
- zeznania świadka J. S. (k. 246- 248)

Po zejściu z budowy przez powódkę P. O. kontynuował prace na zlecenie pozwanej, które to zlecenie otrzymał po dniu 30 września 2011 r. Za wykonane prace P. O. wystawił pozwanej faktury VAT na łączną kwotę 33 837,59 zł. Prace te obejmowały roboty nie dokończone przez powoda oraz roboty wykonywane

Dowody: - faktury VAT (k. 204 – 211),

- zeznania świadka P. O. (k. 244 – 245),
- zeznania świadka J. S. (k. 246- 248),
- zeznania świadka J. O. (1) (k. 248 – 249).

Inwestor Nadleśnictwo B. odebrał cały zakres robót wykonywanych w ramach inwestycji w leśniczówkach G. i Z. w pierwszej połowie października 2011 r. Nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń, w tym również co do prac wykonanych przez powódkę i wszystkie obiekty na których wykonywane były prace są użytkowane. W piśmie z dnia 21 grudnia 2011 roku pozwana potwierdziła dotychczasową argumentację, że nie otrzymała żadnego obmiaru powykonawczego i nie jest w stanie rozliczyć robót powoda. Powtórzono także argument o przerwaniu prac przez powódkę.

Dowody: - pismo z dnia 21 grudnia 2011 r. (k. 67- 68),

- zeznania świadka A. K. (k. 240 – 243),
- zeznania świadka P. O. (k. 244 – 245),

- zeznania świadka J. S. (k. 246 – 248).

Powódka wykonała prace w leśniczówce G. obejmujące instalację zewnętrzną (kanalizację sanitarną), instalacje wewnętrzne wodociągowe i instalacje wewnętrzne kanalizacyjne, instalacje wewnętrzne centralnego ogrzewania bez prób instalacji na gorąco, instalację technologiczną kotłowni wraz z kotłem bez wykonania rozruchu. Zostały zrealizowane wszystkie cztery rodzaje robót podstawowych ale nie zrealizowano wszystkich pozycji kosztorysu ofertowego.

Jeśli chodzi o leśniczówkę Z. to powódka wykonała prace w zakresie instalacji zewnętrznej kanalizacji sanitarnej, w tym posadowiła przydomowy zbiornik ścieków, instalacje wewnętrzne wodociągowe i instalacje wewnętrzne kanalizacyjne, instalacji wewnętrzną centralnego ogrzewania bez prób instalacji na gorąco, instalacji technologicznej kotłowni wraz kotłem w budynku Z. bez wykonania rozruchu. Również tutaj zostały zrealizowane wszystkie cztery rodzaje robót podstawowych ale nie zrealizowano wszystkich pozycji kosztorysu ofertowego.

Zakres prac wykonanych przez powódkę w obu leśniczówkach zasadniczo odpowiada zakresowi robót określone w kosztorysach ofertowych, różnice dotyczą braku wykonania pojedynczych pozycji kosztorysu jak próby i rozruch oraz nieistotne rezygnacje. Zakres prac wykonanych przez powódkę w porównaniu z kosztorysem ofertowym w leśniczówce G. wyniósł 93,84 %, zaś w leśniczówce Z. wyniósł 82,10 %.

Wartość robót po uwzględnieniu zmniejszeń zakresów i kosztów zakończenia robót przez pozwaną dla leśniczówki G. wyniosła 85 985,74 zł brutto,

Wartość robót po uwzględnieniu zmniejszeń zakresów i kosztów zakończenia robót przez pozwaną dla leśniczówki Z. wyniosła 81 802,09 zł brutto. Powódka nie wykonywała robót dodatkowych.

Dowód: - pisemna opinia biegłego sądowego Z. S. (1) (k. 280 – 304),

- ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego Z. S. (1) (k. 376 – 378).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej części okazało się uzasadnione. Poza sporem pozostaje fakt, że strony nie zawarły pisemnej umowy, pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty potwierdził zawarcie ustnej umowy według treści jak załączony do pozwu egzemplarz niepodpisanej umowy bez skreśleń i poprawek. Poza sporem pozostaje także i ta okoliczność, że powód nie zakończył realizacji wszystkich robót objętych umową, gdyż opuścił plac budowy. Pozwany potwierdził także, że pozwany wykonywał prace do września 2011 roku. Odmowę zapłaty pozwany uzasadniał brakiem kosztorysu powykonawczego sporządzonego w oparciu o książkę obmiarów oraz protokołów odbioru wykonanych prac. Ponadto z ostrożności procesowej pozwany zgłosił do potrącenia wierzytelności dochodzone pozwem z wierzytelnościami pozwanego wynikającymi z udokumentowanych kosztów wykonawstwa zastępczego, które pozwany określił na kwotę 35 000 złotych.

Strony procesu łączyła umowa o roboty budowlane.

Zgodnie z treścią przepisu art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Analogiczne obowiązki ciążyą z mocy przepisu art. 658 k.c. na stronach umowy, której przedmiotem jest wykonanie remontu budynku lub budowli.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała okoliczność, że strony łączyła umowa zawarta w oparciu o przedłożone pisemne projekty umów o roboty budowlane na kompleksowe i całościowe wykonywanie robót w zakresie kanalizacji

sanitarnej, instalacji wewnętrznych, instalacji c.o i kotłowni na zadaniu inwestycyjnym dotyczącym przebudowy leśniczówek w miejscowościach Z. i G.,

W sprawie nie ma sporu co do tego, że między stronami nie sporządzono protokołu odbioru robót. Strona powodowa dokonała jednostronnie odbioru, czego pozwany nie zaakceptował. Powód nie ukończył realizacji wszystkich prac budowlanych, część prac była wykonywana po zejściu z placu budowy powoda przez P. O..

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że pozwany jako generalny wykonawca przedstawił całość inwestycji do odbioru inwestorowi, zaś inwestor przystąpił do dokonywania czynności odbiorczych, dokonując pozytywnego odbioru. Powyższe wynika w szczególności z pisma pozwanego z dnia 21 grudnia 2011 roku (karta 67), w którym pisze, że wszystkie roboty instalacyjne zostały zakończone, a oba obiekty są obecnie użytkowane, oraz z zeznań świadków J. S. (karta 248), który zeznał, że cały zakres prac nadleśnictwo odebrało w połowie października 2011 roku, a także świadka J. O. (2), który wskazał, że na odbiór przyjechała inspektor nadzoru E. B. i dokonała odbioru, zaś protokoły odbiorowe podpisywał J. S. (karta 245). Z tym, że świadek J. O. (2) zeznał, że odbiory przez nadleśnictwo nastąpiły z końcem września 2011 roku.

W realiach obrotu gospodarczego w praktyce często jest stosowana procedura, że inwestor podejmuje decyzję o przyjęciu robót bez zastrzeżeń, zgłoszeniu usterek lub odmowie przyjęcia robót (inspektorzy nadzoru z poszczególnych branż), a generalny wykonawca, ogranicza się do akceptacji tych decyzji i przenoszenia na odpowiednich podwykonawców obowiązku usunięcia wad robót ciężącego zgodnie z umową z inwestorem na generalnym wykonawcy.

W pierwszej kolejności należy ocenić w tym kontekście decyzję generalnego wykonawcy o przedstawieniu całości inwestycji do odbioru inwestorowi we wrześniu lub w październiku 2011 roku. W ocenie Sądu czynność ta zawiera w sobie co najmniej konkludentne oświadczenie o odebraniu robót od podwykonawcy, czyli powoda, który do dnia 22 września 2011 roku (co wynika z zeznań świadka P. O.) realizował przedmiotową inwestycję.

W świetle dorobku nauki prawa i orzecznictwa nie jest kwestionowane to, że odbiór dzieła może nastąpić w sposób dorozumiany, jeśli zamawiający przejmuje efekt prac i wykorzystuje go w sposób zgodny z jego przeznaczeniem społeczno gospodarczym. Fakt, że powód nie wykonał całości prac, zszedł z placu powoda, nie upoważnia pozwanego do odmowy odbioru, i dokonania rozliczenia z powodem w części wykonanych przez niego prac. Należy wskazać, że w toku niniejszego procesu pozwany poza kwotą 35000 złotych z tytułu zastępczego wykonania, nie zgłosił do potrącenia żadnych kwot z tytułu wcześniejszego zejścia z placu budowy, przekroczenia terminów umownych.

Należy zauważyć, że przedstawienie przez generalnego wykonawcę całości obiektu do odbioru inwestorowi zawiera w sobie co najmniej dorozumiany wyraz woli odebrania robót od poszczególnych podwykonawców których świadczenia składają się na gospodarczą całość stanowiącą świadczenie generalnego wykonawcy należne inwestorowi na podstawie umowy o roboty budowlane.

Przedstawiając całość prac inwestorowi generalny wykonawca czyni użytek ze świadczeń podwykonawców zgody z zamierzonym celem umów o podwykonawstwo.

Przyjęciu tej konkluzji nie stoi na przeszkodzie brak protokołu odbiorczego między powodem a pozwanym. W umowie strony nie określiły sankcji zaniechania udokumentowania odbioru w formie pisemnej zatem przyjąć należy, że forma ta została zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych. Zgodnie z art. 74 §3 k.c. przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami. Zatem zaniechanie zachowania formy nie może mieć znaczenia prawnego w niniejszej sprawie.

Prawne znaczenie odbioru między podwykonawcą a generalny wykonawcą sprowadza się do tego, że od momentu dokonania odbioru wykonawca nie pozostaje w opóźnieniu z wykonaniem dzieła, a ewentualne usuwanie wad dzieła następuje w reżimie rękojmi (gwarancji jakości).

Skoro więc pozwany w świetle jego zachowania się w stosunku do inwestora przejął efekt prac powoda we wrześniu lub w październiku 2011 roku to nie może obecnie twierdzić, że powód nie przedstawiając dokumentów odbiorowych pozbawił się prawa domagania się wynagrodzenia za prace wykonane.

Fakt wykonania przez powoda prac, które ma obowiązek rozliczyć pozwany wynikają z wyjaśnień świadków: A. K., który zeznał, że powód wykonał obie leśniczówki w zakresie prac sanitarnych w 90%, J. S., który wskazał, że powód wykonywał większość prac sanitarnych, oraz wreszcie P. O., który wykonał początkowo prace na zlecenie powoda, a następnie po zejściu powoda z placu budowy, kończył prace na zlecenie pozwanego. Zeznania wskazanych świadków należało uznać za wiarygodne, gdyż zeznania te są spójne oraz pokrywają się wzajemnie, ponadto znajdują potwierdzenie także w dowodach z dokumentów- nie kwestionowanych przez żadną ze stron procesu. Z zeznań świadka P. O. wynika, że realizując prace po zejściu powoda z placu budowy i realizując prace na zlecenie pozwanego wystawił faktury na rzecz pozwanego, które zostały dołączone do sprzeciwu na łączną kwotę 33837,59 złotych (karta 204-211). Zatem prace nie wykonane przez powoda, oraz wykonywane także po odbiorze prac przez inwestora opiewały na kwotę nie wyższą niż 33837,59 złotych. W oparciu o omówione zeznania świadków, oraz dokumenty dołączone do akta sprawy biegły sądowy Z. S. (1), którego opinię sąd uwzględnił w całości, albowiem jest logiczna, oparta na całym zgromadzonym materiale dowodowym, a zarzuty do opinii sformułowane przez stronę pozwaną nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, wskazał, ile procent prac powód wykonał na obu obiektach i w jakich kwotach. Należy podkreślić, że część faktur przedłożonych przez pozwaną do sprzeciwu sporządzonych przez P. O. została wystawiona w grudniu 2011 roku, a więc po odbiorze prac przez nadleśnictwo co miało miejsca na końcu września lub w październiku 2011 roku. Powyższe dotyczy faktur na kartach 209,210, 211. Zatem nie mogą one być brane pod uwagę, gdyż jako wystawione po odbiorze nie mogą obejmować umownego zakresu robót pomiędzy powodem a pozwanym. Pozostałe faktury dołączone przez pozwanego do sprzeciwu (karta 208,207,206,205,204) zostały szczegółowo omówione przez biegłego podczas ustnych wyjaśnień. Kwoty wynikające z faktur na kartach 208, 206,207 zostały przez biegłego odjęte od wynagrodzenia należnego powodowi za wykonane prace i zostało to szczegółowo omówione w pisemnej opinii. Jeśli chodzi o część pozycji ujętych na fakturze na karcie 206 w postaci wodomierza i postumentu to nie były one objęte zakresem podstawowych robót. Jeśli zaś o kwoty wskazane na fakturach na karta 204-205 na kwoty po 11 016,03 złotych, to biegły sądowy Z. S. (2) zwrócił uwagę, że faktury te datowane są na dzień 9 października 2011 roku, a w tak krótkim okresie czasu począwszy od 21 września 2011 roku- (wskazywany przez świadka P. O. termin zejścia powoda z budowy) świadek nie mógłby wykonać w tak krótkim czasie podstawowego zakresu robót na leśniczówce G., zatem są to roboty dodatkowe, nie związane z podstawowym zakresem prac. Biegły sądowy oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazał, że powód wykonał 93,84 % prac podstawowych na leśniczówce Z. na kwotę 85985,74 złotych, oraz 82,10 % prac na leśniczówce G. na kwotę 81802,09 złotych biorąc pod uwagę kosztorys ofertowy. Strona pozwana w zarzutach nie zakwestionowała odniesienia do kosztorysów ofertowych, co biorąc pod uwagę przyznanie przez pozwanego, że strony zawarły umowę jak o treści niepodpisanych wersji dołączonych do pozwu umów bez skreśleń i poprawek, gdzie jako wysokość wynagrodzenia wpisano kwotę zbliżoną do kwot z kosztorysów ofertowych jest wiarygodne. Nie można podzielić zarzutów strony pozwanej, że opinia biegłego sądowego jest nieprzydatna do rozpoznania niniejszej sprawy, gdyż biegły nie wskazał zakresu prac wykonywanych przez pozwanego po zejściu powoda z placu budowy. Biegły szczegółowo podczas ustnych wyjaśnień na rozprawie odniósł się do wystawionych przez P. O. (który wykonywał prace bezpośrednio na zlecenie pozwanego po zejściu powoda z placu budowy) faktur, nie ma więc potrzeby dalszego wyjaśnienia tych kwestii. Zasadnie także biegły dokonując wyceny oparł się na kosztorysie ofertowym bez skreśleń i poprawek, gdyż po pierwsze w toku procesu pozwana nie wskazała kto dokonał owych skreśleń i poprawek. Biegły w opinii wskazał, po analizie kosztorysów ofertowych oraz faktur, że brak jest dowodów potwierdzających, że powód wykonał roboty dodatkowe.

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania reprezentanta pozwanej spółki albowiem nie zaszły przesłanki z art. 299 kpc. Dowody z dokumentów, zeznań świadków, oraz dowód z opinii biegłego- omówione wcześniej są wystarczające do rozpoznania istoty sprawy.

Podstawą pozwu były dołączone do pozwu faktury VAT numer (...) (karta 39) stanowiąca fakturę częściową za wykonanie prac w miejscowości G. na kwotę 73800 złotych wraz podatkiem VAT, faktura VAT (...) stanowiąca fakturę częściową do 90% wartości umownej kosztorysowej leśniczówki G. na kwotę 6457,50 złotych, oraz faktura VAT (...) stanowiąca fakturę częściową do 90% wartości umownej kosztorysowej na leśniczówce Z. w kwocie 89676,58 złotych brutto. Zatem powód domaga się brutto wynagrodzenia za prace w miejscowości G. łącznie w kwocie 80257,50 złotych, określając procent wykonania prac na 90%. Z opinii biegłego wynika, że powód wykonał większy zakres prac -93,84 % na kwotę 85985,74 złotych, lecz wobec zakazu orzekania ponad żądanie, zasądzono za wykonane prace w miejscowości G. kwotę 80257,50 w ustawowych odsetkami od kwoty 73800 złotych od dnia 29 września 2011 roku, oraz od kwoty 6457,50 złotych od dnia 22 grudnia 2011 roku, zgodnie z wystawionymi fakturami VAT numer (...) (karta 39), oraz numer (...) (karta 59). O ustawowych odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc, zasądając je od dat wskazanych na wystawionych przez powoda fakturach.

Jeśli chodzi o prace instalacyjne wykonane w miejscowości Z., to powód domagał się kwoty z faktury VAT (...) (karta 60) wystawionej na kwotę 89676,58 złotych za 90% wykonanych prac. Wobec treści opinii biegłego skorygowano żądanie do kwoty 81802,09 złotych, co stanowi 82,10 % wykonanych prac i taką też kwotę zasądzono z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2011 roku. Reasumując zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 162059,59 złotych stanowiącą sumę wyżej omówionych kwot: 73800 zł, 6457,50 zł i 81802,09 zł, oddalając powództwo w pozostałej części.

W ocenie Sądu w wyniku wskazanego przez pozwaną oświadczenia nie doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron, z dwóch powodów. Po pierwsze strona pozwana postępowanie dowodowe nie wykazało, że powstała przedstawiona do potrącenia wierzytelność z tytułu zastępczego wykonania prac w kwocie 35000 zł. I to dowodów o których mowa w mającym zastosowanie w niniejszej sprawie art. 479 (14) § 4 k.p.c na mocy art. 9 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2 listopada 2011 roku Nr 233, poz. 1381). W myśl mającego w sprawie zastosowania art. 479 (14) § 4 k.p.c w postępowaniu gospodarczym do potrącenia mogą być tylko zgłoszone wierzytelności udowodnione dokumentami. Ponadto biegły sądowy Z. S. (2) jednoznacznie wskazał, że powód nie domagał się od pozwanego wartości nie wykonanych prac. Dodatkowo o czym mowa była wcześniej, część z dołączonych do sprzeciwu faktur obejmuje prace nie związane z umownym zakresem prac ustalonym pomiędzy stronami procesu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. i art. 100 zd. 2 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 95,36%, uznając, że uległ swojemu żądaniu w nieznacznej części wyłożono obowiązek zwrotu kosztów procesu w całości na pozwanego.